

Gråsoner knyttet til krigens minnekultur

Sommerskole, Praha

23. Juni 2023

Lars Busterud

Sentrale begrep

- **Minne** = en forestilling om fortida.
- Når minnene er parallelle og blir delt innenfor kommunikativt felleskap omtaler vi det som **kollektivt minne**.
- **Minneknagger** (= Perrier Noras «steder i minnet»): viktige symbolske elementer i det kollektive minnet.

Corell, Synne, *Krigens ettertid; okkupasjonshistorien i norske historiebøker*, Scandinavian Academic Press, 2010

Stugu, Ola Svein, *Den andre verdenskrigen i norsk etterkrigsminne*, Samlaget, 2021

Minneknagger

9. April

- Blücher
- Kongens nei
- Narvik
- Quisling

Militær motstandskamp

- Milorg
- Kompani Linge
- Tungtvannssaksjonene
- Glomfjord

*Minnet om 2.
verdenskrig i Norge*

Sivil motstandskamp

Læreraksjonen

Binders og topplue

8. Mai

- Hjemmestyrkene
- Flagget
- Parader
- Kongefamilien

Heltene fra motstandskampen

Max Manus

Gunnar Sønsteby

Martin Linge

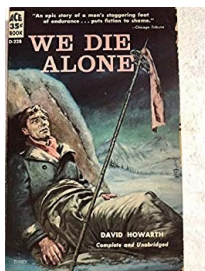
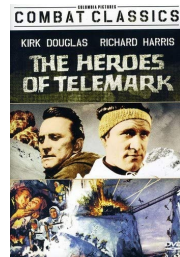
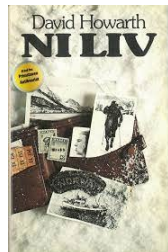
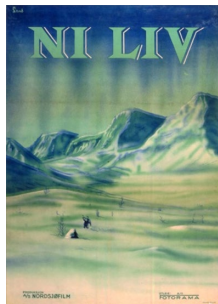
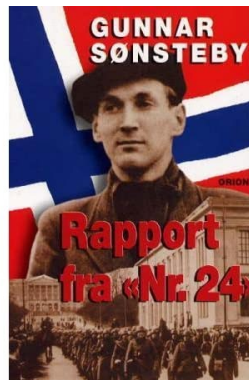

Jens Chr.
Hauge

Jan Baalsrud

Kulturprodukt om motstandsheltene

De ble satt på sokkel

Synne Corell (2010), s 26

«Nasjonale kollektive identiteter blir skapt ved å ekskludere noen individer og grupper fra det nasjonale historiske fellesskapet»

Monument til minne om Osvald-gruppa (2015)

«Det foreslåtte minnesmerket over Osvald-sabotørene gir inntrykk av at tiden og historieforståelsen har stått stille siden 1945. Først og fremst handler dette om den ytterste venstresidens ønsker om å reise et monument over seg selv.»

<https://www.minervanett.no/et-unodvendig-monument/>

Kvinnene ble også «glemt»

Eva «Jacob» Kløvstad

Minnesmerket

De russiske kirgsfangene

Hva er et minnested?

- Et (minne)politisk tiltak – utvalgt del av fortida som storsamfunnet ønsker å pleie og bevare.
- En del av fortida som gis varig form i det offentlige rom.
- «Brukskunst»: et sted for å *minnes* (fortid) og *påminnes* (nåtid-framtid)

Hvorfor minnesteder?

- ***Identitetsformende funksjon***

Minnesteder som politisk redskap – f.eks. hvordan bygge opp om et «nasjonalt fellesskap» eller «verdifellesskap»?

- ***Didaktisk funksjon***

Minnesteder som formidler «aldri mer!»

- ***Terapeutisk funksjon***

Minnesteder som hjelpemidler i sorgbearbeiding

- ***Kommersiell funksjon***

Minnesteder som turistdestinasjon-
«dark tourism»

Arbeidsoppdrag: Gruppearbeid om minnekultur i Prahas gater

Oppgave:

Ta utgangspunkt i et minnesmerke i Praha som er reist til minne om andre verdenskrig, Holocaust eller sentrale historiske hendelser i Tsjekkia/Tsjekkoslovakia under den kalde krigen.

Besvarelsen *skal* inneholde:

- En beskrivelse av minnesmerket og kunstneren som har utformet det.
- En beskrivelse av den historiske hendelsen minnesmerket er reist til minne for.
- Svar på hvordan den historiske hendelsen representeres i minnesmerket.
- Svar på hvordan minnet kommuniseres?
- Svar på hvilke grep kunstneren brukt for å få fram sin mening.
- Svar på hvordan kunstnerens samtid representeres i minnesmerket.

Besvarelsen *kan* inneholde

- Hvilke didaktiske muligheter har dette minnesmerket?
- Hvordan kunne du brukt dette minnesmerket for å undervise en skoleklasse?
- En sammenligning med et annet minnesmerke som er reist til minne om samme historiske hendelse.

Format

Sluttproduktet skal være en podkast eller video, ca 10 minutter lang, som skal spilles av for medstudentene fredag 30/6. De som velger podkast må også ha med minst ett bilde av minnesmerket som beskrives.

Podkasten/videoen skal være på norsk og alle gruppens medlemmer skal snakke i løpet av podkasten/videoen.

Vurdering

Vurdering: godkjent/ikke godkjent.

Presentasjon: fredag 30/6-2023.

Gruppe 1

Tereza Gibišová

Erik Kmotorka

Iulia-Andreea Cartaleanu

Emma Eivik

Hedda Solberg

Maria Konow

Gruppe 2

Šimon Kubala

Michal Janotka

Hildegunn Weum

Eline Lund Harrfeldt

Georgiana Teșu

Augusta-Maria Şolomon

Gruppe 3

Veronika Linhartová

Monika Otrubová

Ioana Hodârñău

Roy Ragnar Akira Halley

Erlend Oldertrøen

Gruppe 4

Klára Šafaříková

Barbora Gulašová

Kamila Bömches

Andreea-Anca Sîn

Sivert Rønningen

Jørgen Tetlien Tryggestad